
Márton Evelin

MESE A KIVONULÁS NEHÉZSÉGEIRŐL

0.1.

Most történik, éppen, míg mesélem, hiszen az embernek csak jelenideje van. Minden, ami elmúlt, emlék, és ami eljövendő, az csak álom. Itt mennek. Ferenc kerál egy széles folyó partján hajtja lovát és enmagát.

Batu kán fel-alá járkál, nyomában egy fekete macska lépdél. Odalent az országúton jön-megy a világ, s ennek mintha semmi köze nem lenne hozzá, holott ebben él. Minden mással is így van, és megállapítja magáról, hogy elég nagy a baj fejben és lélekben egyaránt.

1.

Aztán, hogy vagy, Batu kán? – kérdezte Ferenc kerál. Hangja közeli volt, Batu kán szinte érezte a lehelletét az arcán.

Elméletek rabláncán kullogok gyakorta. Elbeszélünk egymás mellett, s hol a szavaink összeérnek, ott bánat és fájdalom van. De miközben egyik felől ölnek, másik oldalt tenyerén hordoz a csobán-angyal – válaszolta Batu kán.

Lehetetlen helyzet, és iszonyú nehéz. Tudom, ismerem. Segítségül csak magamat tudom felajánlani – mondta Ferenc kerál.

Fájdalmat hoztam, nyilván nem szándékkal. De mindannyian hozunk, ám itt megmérettettek a zsákok, és az enyém nagyobbak találtatott – mondta Batu kán.

Néha olyan, minthogyha nem hozzám beszélnél. Ha most inkább magadban kószálnál, szólj és eltűnök – ajánlotta Ferenc kerál.

Batu kánba belehasított a felismerés, rémületet és valamiféle elégedettséget hozva, amit nem okozhat semmi más, csak a lemeztelenítő önvizsgálat. Hogyan is kommunikál, milyen nyelven, kihez szól, amikor beszél? Vajon milyen mértékben vannak a mondatai automatizmusokhoz idomulva?

Ferenc kerál csendesesen szuszogott a vonal túlsó végén.

2.

Egész pontosan kellene tudni, mit akar az ember. De hát ilyen ugye, nincsen, vagy ha volna is, az számomra csak valami számítás, ami nem biztos, hogy bejön. S én nem szeretek így gondolkodni az életről. Néha sikerül persze, olyankor rendkívül üresnek érzem magam – mondta Batu kán.

Örvendek, hogy egyidősök vagyunk – jelentette ki Ferenc kerál. Azt gondolom, hogy neked nem kell mindent elmagyarázni.

A bölcsesség korába léptünk – állapította meg Batu kán.

Inkább azt gondolom, mondta a jámbor, hogy valahol a bölcsesség kora felé haladva, de amikor még cselekvésképesek vagyunk. Még úgy érzed és gondolod, hogy tenni is tudsz valamit.

Ezen még így nem gondolkoztam – vallotta be Batu kán, és eltűnődött.

Már egészen apró korában nagy terhek cipelésébe fogott. Nem azért, mert úgy akarta, hol volt akkor még az igazi akarat? Hanem mert úgy adódott, hogy tehercipelésre és -bírársra kellett elsőként berendezkedni az életben. Mindebből épült az a hadviselési technika, melyet Batu kán a sajátjaként elismer. Hiába termelt békére, háborús időkben. Fogyó holdkor születtünk. És mindenki annyit bír, amennyit rámérnek? Ezt mondta volna Batu kán nagyanyja, a gyors kezű Irma? Lehetséges, hogy pont ezt mondta, mint ahogy azt is, hogy ki hogy születik, úgy hal meg. Mit is kell kezdeni ezzel a két mondattal? – merengett Batu kán, miközben Ferenc kerál türelmesen lélegzik, légvonalban nincs is olyan messze, repülni kell, meg kell tanulni repülni – nincs mese, gondolta Batu kán.

3.

Tudja, minden csatatéren ott fekszem én is a vesztesek között, hogy megbánhassak minden bűnt, és magamra vehessem a fájdalmakat. Hallgatom őket. Sem vizem nincsen, sem gyógyítani nem tudok. A csillapíthatatlan szomjúság kétségbeesést, rémes látomásokat hoz. Néha fogom a kezüket, ennyit tudok tenni. Véres gúnyámat aranyakál szaglássza, és tudom, ha nem mozdulok azonnal, belém mar nemsokára.

Felállok, és kitámolygok, és sokáig füstben és jajgatásban megyek. Merre, miért? Erre nem tudtam megfogalmazni a választ. Lehet, hogy ott van bennem, és nem tud felszínre jönni?

Érzem a lelked, Batu kán – mondta Ferenc kerál. Itt állok, nézem az eget, hátha fellelem, merre lehet a csobán-angyal, de ő most messze jár, csak a hármakat látom imbolyogva közeledni, fényes gömbjüket hajtogatják napkelet felől. Eljövök hozzád hamarosan, ha te is akarsz.

4.

Nemrégiben iszapba, nádba, szúnyogfelhőkben járkáltam napok hosszát. Szívták a bestyék a véretem, de ott megéreztem, hogy valójában semmi nem tud vagy tudott megállítani, legfeljebb én magamat. S hogy ezzel az eredendő vadsággal sem én, sem mások nem tudnak mit kezdeni. Hát ez a helyzet – mondta Batu kán.

Ferenc kerál sokáig hallgatott. Később, a Babba Mária leple alatt, Batu kán szívverését hallgatva arra gondolt, vajon mit is akar? Közel lenni, első sorban talán azt. Nem, az már megvan, mindig is megvolt a közelség, lehet, hogy az az oka mindennek.

Nagyjából egy időben jutottunk el különböző utakon ugyanoda – mondta Ferenc kerál. És ez engem megnyugtat, és boldogsággal tölt el, és jelnek is veszem.

Erősítsenek minket az együtttható istenek! És tartsák egyben valahogy szegény kóbor lelkeinket! – mondta Batu kán.

5.

Erősek vagyunk, főként Kend – mondta Ferenc kerál.

Olyan ez es, mint a búbánat, nem lehet különkül mérni, kié a nagyobb. S hát a boldogság, az kinek? A végtelennek tetsző erő pillanataiban, fekete lepel mögött állok, és nem tudom, ki hozza meg a végső döntést. Felégetni mindent, vagy kihunyni hagyni minden tüzet. Azt várják, oltsam és gyűjtsem egy időben. Állok középben, s mit itt oltok, táplálom amott. Másként hogy lehet ezt egyidejűleg csinálni?

Tudja Kend azt a mesét, amékből az egyszeri ember elindult, s ment mendegélt, míg nem útvesztő előtt állott? Egyik oldalt magas nádba torkollott az út, a másikon hasonlóképpen. De a mi emberünk nem ijedett meg. Éles kését csapást vágott magának, hol térdig, hol combközépig süppedve az iszapban haladt, csak sejtett tiszta vizek felé. És egyszer csak, a tó ott volt előtte, és kinyílt a táj, és látni lehetett a nagy pusztában mindenfelé.

És mit tett az az ember ott? – kérdezte Ferenc kerál a meszésbe elmerült Batu kánt.

Azt gondolta, hogy ott kellene laknia mindig, vagy ide-oda vándorolva, de csak azon a vidéken, míg nyugalomra nem lel – válaszolta Batu kán.

És aztán?

Azt még nem tudom – mondta a kán. Azt még nem látom magam előtt.

6.

Világosíts! Világosíts meg! – kérte Batu kán a Macskát.

Téged hívnak, bökte meg Grigor Luszavoricsot a csobán-angyal. Indulnod kellene.